

Yayına Geliş Tarihi: 25/09/2024
Yayına Kabul Tarihi: 31/10/2024
Online Yayın Tarihi:29/12/2024

Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik
Araştırmalar Dergisi
Cilt:8, Sayı:3, Yıl:2024, Sayfa: 333-357
ISSN: 2587-2206

ARAŞTIRMA MAKALESİ/RESEARCH ARTICLE

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YABANCI DİL EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİ YÖNETMELİĞİ BAĞLAMINDA İNGİLİZCE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ İNCELENMESİ

Koray KAÇAR¹

Özet

Bu çalışmanın amacı İngilizce Dersi Öğretim Programı (2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) ve Ortaöğretim İngilizce Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programının Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliğine uygunluğunu inceleyip değerlendirmektir. Yapılan çalışmada ilgili öğretim programlarının yönetmeliğin 5., 6. ve 7. Maddesinde belirtilen yabancı dil eğitimi ve öğretiminin amacı, öğretim programları, uygulamalar konularına uygunlukları değerlendirilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analiz yöntemi ile yapılan çalışmada programlara ve yönetmeliğe resmi internet adreslerinden ulaşılmıştır. Çalışma sonunda İngilizce dersi öğretim programlarının, yönetmelikte belirtilen dört temel dil becerisini ve iletişim becerilerini geliştirme, birbirlerinin devamı ve tamamlayıcısı olma, sürekli olarak geliştirilme gibi özellikleri sağladığı ancak zorunlu İngilizce dersinin başladığı sınıf seviyesi açısından İngilizce dersi öğretim programının yönetmeliğe uymadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Millî Eğitim Bakanlığı, Yönetmelik, Öğretim Programı

¹ Eğitim Müfettiş Yardımcısı, İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü, E-mail: koray_kacar22@hotmail.com, ORCID ID:0000-0002-0258-0016

Atf/Citation: Kaçar K., (2024). Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliği Bağlamında İngilizce Dersi Öğretim Programlarının İncelenmesi. Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, 8(3), 333-357.

INVESTIGATION OF THE ENGLISH TEACHING CURRICULA ON THE BASIS OF THE MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION FOREIGN LANGUAGE EDUCATION AND TEACHING REGULATION

Abstract

The aim of this study is to examine and evaluate the conformity of the English Course Curriculum (Grades 2, 3, 4, 5, 6, 7 and 8) and Secondary English Course Curriculum (Grades 9, 10, 11 and 12) with the Ministry of National Education Foreign Language Education and Teaching Regulation. In the study, the compliance of the relevant curricula with the purpose of foreign language education and teaching, curricula, and practices specified in Articles 5, 6, and 7 of the regulation was evaluated. In the study, which was conducted with the document analysis method, which is one of the qualitative research methods, the programs and the regulation were accessed from the official internet addresses. At the end of the study, it was seen that the English curricula provided the features specified in the regulation such as developing the four basic language skills and communication skills, being a continuation and complement of each other, and being continuously developed, but the English curriculum did not comply with the regulation in terms of the grade level at which the compulsory English course started.

Keywords: Ministry of National Education, Regulation, Curriculum

GİRİŞ

Bireylerin ve toplumların gelişmesinin en önemli aracı olan eğitim, planlanmış amaç ve hedefler doğrultusunda hazırlanan öğretim programlarının uygulanması ile formal ya da plansız, bireyin çevresi ile etkileşimi ile informal şekilde gerçekleşebilir. Formal eğitim, önceden belirlenmiş amaç ve hedeflerin planlı ve programlı bir şekilde belirli mekânlarda uzman kişilerce kazandırılması olarak tanımlanabilir. Formal eğitim bireylerin eğitimi için planlı, fiziki ortamlarda değişik yöntem ve teknikleri ile eğitim teknolojilerinin kullanıldığı öğretim faaliyetlerinden oluşmaktadır (Altunçekiç, 2021). Formal eğitimin gerçekleşebilmesi için ihtiyaç analizleri neticesinde planlanmış ve programlanmış öğretim programları gerekmektedir (Kalender ve Baysal, 2021). Öğretim programları her bir ders için bireylerin ulaşması hedeflenen genel amaçlar ve bu amaçları oluşturan bilgi, beceri ve tutumlar ile bu süreçte kullanılacak öğretim değerlendirme strateji, yöntem ve tekniklerini kapsar. Öğretim programları bireylerin her bir sınıf seviyesinde ulaşması beklenen bilgi ve beceri düzeylerini belirtirken hem öğretmenlere kılavuzluk eder hem de velilerden öğrencilerden neler beklenmesi hususunda danışmanlık yapar (Millî Eğitim Bakanlığı, 2018.). Öğretim programlarının işlevlerini yerine getirebilmeleri için bilimsel, toplumsal ve teknolojik gelişmeler ışığında sürekli geliştirilmeleri gerekmektedir (Erişen, 1998; Özdemir 2009). Canlı bir yapıya sahip olmaları öğretim programlarının önemli bir özelliğidir (Erol ve Kavruk,

2021). Bu özellikleri sebebiyle öğretim programları sürekli gelişen ve değişen bir yapıya sahiptirler. Bu değişim ve gelişim süreklilik arz etmektedir ve bu süreklilik program geliştirme olarak ifade edilmektedir (Demirtaş, 2017, s.756). Program geliştirme; programların tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve yeniden düzenlenmesi süreci olarak tanımlanabilir (Erden, 1998; Özdemir, 2009; Kızılkaya, 2021). Demirtaş (2017) tarafından program geliştirme sürecinin en önemli aşaması olarak kabul edilen değerlendirme, çeşitli araçlar vasıtasıyla eğitim programlarının etkililiğinin hakkında bilgi toplanması ve bu verilerin çeşitli ölçütlere göre yorumlanması olarak tanımlanabilir (Doll, 1996; Büyükkaragöz, 1997; Erden, 1988). Program değerlendirme programın yenilenmesi, iyileştirilmesi, geliştirilmesi, programın uygulanmasının desteklemek ve nihayetinde programın sürekliliğinin sağlama amacıyla yapılır (Klenowski, 2010).

Alanyazın incelendiğinde ülkemizde uygulanmakta olan İngilizce Öğretim Programlarının çeşitli açılardan değerlendirildiği ve incelendiği görülmektedir. Agcam ve Babaoğlu (2020) tarafından yapılan çalışma İngilizce öğretim programındaki kazanımların sözlü iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik olduğunu ancak ödevlendirme önerilerinin iletişim ve işbirliğinden ziyade bireysel çalışmaya yönelik olduğunu ortaya koymaktadır. Tyler'in Hedefe Dayalı Program Değerlendirme Modeline göre dokuzuncu sınıf İngilizce öğretim programının değerlendirildiği bir başka araştırmada programın etkili olduğu sonucuna ulaşılmış ancak lise türleri arasında kazanımlara ulaşmada farklılık tespit edilmiştir (Aslan, vd., 2023). Çelik ve Filiz (2018) ortaöğretim İngilizce dersi öğretim programını Eisner modeline göre değerlendirmiş ve programın İngilizce eğitimine uygun olduğu, hedeflerinin ayrıntılı olarak ifade edildiği, motive edici ve gerçekleştirilebilir olduğu ve kazanımların programın genel amaçlarına uygun olduğu sonucuna varılmıştır (s.61). İngilizce öğretmenlerinin ortaöğretim İngilizce dersi öğretim programı hakkındaki görüşlerini inceleyen Aslan ve Bağçeci (2024) öğretmenlerin genel anlamıyla dokuzuncu sınıf programından memnun oldukları ancak onuncu sınıf programından ise memnun olmadıkları sonucunu ayrıntılı bir şekilde ortaya koymaktadırlar. Karsantık ve Yağcı (2021) İngilizce dersi öğretim programları üzerinde yaptıkları bir meta-sentez çalışmasında ilgili öğretim programlarının uygulanmasını öğretmen, öğrenci, öğretim programı, kaynaklar, fiziki ortam, sınavlar gibi faktörler etkilemektedir. İlkokul ikinci sınıf İngilizce dersi öğretim programını katılımcı odaklı değerlendiren Kandemir ve Tok (2017) ise programın geneline yönelik öğretmen görüşlerinin mezun olunan bölüme göre anlamlı bir şekilde değiştiğini ancak cinsiyet, kıdem, yaş gibi demografik özelliklere göre anlamlı değişkenlik göstermediği sonucuna varmışlardır. Kara ve Kara (2023) birleştirilmiş sınıflarda İngilizce dersi

öğretim programının uygulanmasında sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükleri incelemişler ve sınıf öğretmenlerinin İngilizce dersi programının uygulanmasında kendilerini yeterli hissetmediklerini tespit etmişlerdir.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde İngilizce dersi öğretim programlarının pek çok açıdan incelendiği görülmektedir. Program değerlendirme modellerine göre yapılan çalışmalarda programdaki kazanımlar değerlendirilmiştir. Ayrıca programa yönelik olarak öğretmen görüşleri de farklı çalışmalarda ele alınmıştır. Ancak tüm bu çalışmalar ve alanyazın incelendiğinde İngilizce dersi öğretim programlarının mevzuat açısından incelendiği bir çalışmanın olmadığı görülmüştür. Türkiye’de yabancı dil öğretiminin genel hatlarıyla belirlendiği mevzuat Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliğidir. Bu yönetmelik yabancı dil eğitiminin amacını ve hazırlanacak programlarının temel özelliklerini belirtmektedir. Normlar hiyerarşisi açısından ele alındığında İngilizce dersi öğretim programlarının mezkûr yönetmeliğe aykırı olmaması gerekmektedir. Bu bağlamda; çalışmamız İngilizce Dersi Öğretim Programlarının, MEB Yabancı Dil Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği hükümlerine göre incelenip değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Çalışmanın sonunda programların yönetmelik hükümlerine uyup uymadıkları, yönetmelikte belirtilen program özelliklerine sahip olup olmadığının ortaya konması hedeflenmektedir. Çalışma, programların yönetmelik maddeleri ile değerlendirilmesi ile sınırlandırılmış olup programların uygulanmaları araştırmaya dâhil edilmemiştir.

1. İNGİLİZCE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Millî Eğitim Bakanlığı tüm eğitim programlarında olduğu gibi İngilizce Dersi Öğretim Programının da hazırlanıp uygulanmasından sorumludur. İlgili program Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlatılıp onaylanmaktadır (Aslan ve Bağçeci, 2024). Türkiye’de İngilizce Dersi Öğretim Programları, 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile belirlenen temel hedefler doğrultusunda hazırlanmıştır ve etkili bir dil öğretimi için programda periyodik olarak güncellemelere gidilmektedir (MEB, 2018a). İngilizce dersi öğretim programları Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı (ADOÇP) temel alınarak hazırlanmıştır. ADOÇP öğrenilen yabancı dilin gerçek hayatta kullanılmasını ve dil öğretiminin iletişim temelli olması gerektiğini vurgulamaktadır (CoE, 2001; MEB, 2018a). Bu öneriyi destekler şekilde, Ertem (2023) tarafından yapılan çalışma İngilizce öğretim programının, Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre en çok uygulama boyutunda ve bu boyutta da en çok konuşma becerisinin yer aldığı ortaya koymuştur. Benzer şekilde Koç (2019) da 2018 İngilizce öğretim programının

önceki programlara kıyasla dört temel beceriye özellikle de konuşma becerisine daha çok vurgu yapıldığını tespit etmiştir. Sonuç olarak, İngilizce öğretim programlarının bireylerin öğrendikleri yabancı dili iletişim amaçlı kullanmalarını hedeflediği ve bu doğrultuda iletişimsel dil öğretimi temelli hazırlandıkları söylenebilir.

Ayrıca, iletişimsel dil öğretimine uygun olarak İngilizce öğretim programları işbirlikçi öğrenmeyi teşvik etmektedir. Öğrenenler arasında rekabetten ziyade işbirlikçi etkinlikler dilin doğal öğrenim sürecine daha uygundur (MEB, 2018b). İşbirlikçi öğrenme çevre ile etkileşimle başlar ve bu sayede bireyler arası etkileşim artar (Güneş, 2011). İşbirlikçi öğrenme, hedef dilin grup içerisinde sürekli kullanılmasını ve etkin bir şekilde pratik yapılmasını sağlar (Apple, 2006). Yabancı dil derslerinde işbirlikçi öğrenme yöntemlerini kullanılmasının öğrencilerin iletişim ve etkileşimini arttırdığı, bireyler arası iletişimi olumlu etkileyerek sosyal gelişimlerini desteklediği de tespit edilmiştir (Memduhoğlu, vd., 2014). İngilizce öğretim programlarının işbirlikçi öğrenmeyi öncelemesinin yabancı dilde iletişim becerilerini geliştirdiği, öğrencilerin dili günlük yaşam şartlarında kullanarak pratik yapmalarını sağladığı ayrıca öğrenenler arası iletişimi olumlu etkilediği şeklinde değerlendirilebilir.

Öte yandan, İngilizce öğretim programları öğrencilerin daha önceki öğrenmelerini hatırlatacak şekilde sarmal yaklaşımla hazırlanıp uygulanmaktadır (MEB, 2018a). Sarmal yaklaşım kazanımların önceki öğrenmeler ile ilişkilendirilerek ve onların üzerine inşa ederek ilerleyen bir öğretim yaklaşımıdır (Demirel, 2012). Sarmal yaklaşım, önceki öğrenmelerin bağlama uygun bir şekilde tekrarlanması ve genişletilmesi yoluyla öğrenmenin kalıcılığının sağlanması ve işlevsel olması nedeniyle dil öğretiminde tercih edilen bir yöntemdir (Direkçi ve Yavuz, 2018). Sarmal modelde hedef, kazanımların aynı şekilde tekrarlanması değil, yeni öğelerin önceki öğrenmeler ile ilişkilendirilerek yeni bilgiler edinilmesi ve bu bilgilerin kalıcılığının sağlanmasıdır (Uygur ve Bayındır, 2022). Sarmal yaklaşım, öğrenenlerin önceki öğrenmelerini daha iyi öğrenmelerini sağlamalarının yanı sıra yeterince öğrenilemeyen konuların da tekrar edilmelerine olanak tanır (Nation and Macalister, 2010).

Hâlihazırda, İngilizce Dersi Öğretim Programı (2-8) ve Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programı (9-12) olmak üzere farklı seviyelerde uygulanmakta olan iki öğretim programı mevcuttur. İngilizce Dersi Öğretim Programı ilkököl (2-4) ve ortaokulda (5-8) uygulanmakta ve öğrencilerin 2., 3., 4., 5. ve 6. sınıf seviyelerinde A1 seviyesine; 7. ve 8. sınıf seviyelerinde de A2 seviyesine ulaşmasını hedeflemektedir (MEB, 2018a). A1 seviyesinde bireylerin gündelik ve somut ifadelerle ve yalın bir tarzda kendilerini

tanıtılabilmeleri, basit tümceleri anlayıp söyleyebilmeleri beklenirken A2 seviyesinde basit ifadeleri ve iletişimde gerekli olan alanlarda sık kullanılan ifadeleri anlayabilmeleri, bilindik konular hakkında yalın ve kolay iletişim kurmaları beklenmektedir (CoE, 2001). Bununla birlikte Ortaöğretim İngilizce Öğretim Programında 9. sınıf seviyelerindeki öğrenciler için A1 ve A2 seviyeleri hedeflenmektedir. Bu durum programların sarmal yapısı için uygundur. 10.sınıf seviyesinde öngörülen seviye A2+ ve B1 seviyeleridir. A2 seviyesinden farklı olarak A2+ ve B1 seviyesindeki öğrencilerin günlük ihtiyaçlarını dile getirebilmelerinin yanı sıra uzun konuşmaları takip edebilme ve bazı duraksamalar yaşamakla beraber bu tarz konuşmalara dâhil olabilmeleri amaçlanmaktadır (CoE, 2001). 11. sınıf seviyesindekilerin B1 ve B2 seviyelerine ulaşmaları ve zor metinlerdeki karmaşık yapıları anlayabilmelerine ek olarak kendiliğinden gelişen konuşmalarda zorluk yaşamadan fikirlerini ifade edebilmeleri; benzer şekilde 12. sınıfta B2+ seviyesine gelmiş bireylerin de sohbet esnasında fikirlerini açıklıkla dile getirmeleri, karşısındakine uygun dönüt verebilmeleri ve çıkarımda bulunmaları beklenmektedir (CoE, 2001). Bu bağlamda, uygulamada bulunan İngilizce Öğretim Programlarının ana hedefinin öğrencileri giriş ve keşif düzeyi (A1) öğrenenlerden bağımsız kullanıcı (B2+) seviyesine ulaştırmayı hedefledikleri ve ağırlıklı olarak konuşma yetisinin geliştirmeye odaklandıkları sonucuna varılabilir.

2. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YABANCI DİL EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİ YÖNETMELİĞİ

31.05.2006 tarihli ve 26184 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren ve 04.03.2009 tarihli ve 27159 sayılı Resmi Gazete ile de değişiklik ve ekler yapılan Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliği dört bölüm ve on iki maddeden oluşmaktadır. Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlardan oluşan birinci bölüm ilgili yönetmeliğin amacını açıklayan madde biri, kapsamı belirten madde ikiyi, yönetmeliğe dayanak oluşturan kanunu tanıtan madde üçü ve yönetmelikte geçen ifadeleri tanımlayan madde dördü içermektedir. Yönetmeliğin ikinci bölümü Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretiminin Amacı ve Programlar başlığını taşımaktadır ve üç maddeden oluşmaktadır. Bu bölümde mezkûr yönetmeliğe göre yabancı dil eğitimi ve öğretiminin amacını açıklayan madde beş, yabancı dil öğretim programlarının özelliklerini ifade eden madde altı ve ilgili programların nasıl uygulanacağını gösteren madde yediden oluşmaktadır. Yönetmeliğin nakiller ve sorumluluğun kalkması başlıklı üçüncü bölümü farklı yabancı dil okutulan okullara nakil konulu madde sekiz ile sorumluluğun kalkması ile ilgili olan madde dokuzdan ibarettir. Son olarak, çeşitli ve son hükümlerden oluşan dördüncü bölümde de yürürlükten kaldırılan yönetmeliği belirten madde on,

yönetmeliğin yürürlük tarihini ortaya koyan madde on bir ve ilgili yönetmelik hükümlerinin kim tarafından uygulanacağını belirleyen madde on ikiden teşekkül etmektedir (Resmi Gazete, 2006).

Çalışmamız, İngilizce dersi öğretim programlarının amaçları, özellikleri ve uygulamalarını ele aldığından dolayı ilgili öğretim programları yönetmeliğin ikinci bölümünde yer alan üç madde ile karşılaştırılacak ve yönetmeliğe uygunlukları incelenecektir. Dolayısıyla çalışma yönetmeliğin beşinci, altıncı ve yedinci maddeleri ile sınırlı olacaktır.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Deseni

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, ele alınan konuyla ilgili sorgulayıcı ve yorumlayıcı bir yöntemdir (Klenke, 2016). Nitel araştırma yöntemlerinde incelenen konuyla ilgili derinlemesine bir bilgiye ulaşma hedeflenir (Morgan, 1996). Bu doğrultuda, nitel araştırmalarda genellemelerin yerine bilginin derinliğine; büyük örneklem yerine de küçük çalışma gruplarından elde edilen verilere önem verilir (Baltacı, 2019). Nitel araştırmalarda, veri toplamak amacıyla görüşme, belge analizi ve gözlem gibi teknikler kullanılır. Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi, yazılı belgelerin dikkatlice ve sistematik bir şekilde analiz edildiği bir araştırma yöntemidir (Wach, 2013). Doküman analizi yönteminde ele alınan konu hakkında anlam çıkarmak ve bilgi oluşturmak için elde edilen bulguların incelenmesi ve yorumlanması gerekir (Corbin & Strauss, 2008). Doküman analizi yöntemi araştırmacılara zaman kullanımını, pratiklik, düşük maliyet, tekrar kullanım, özgünlük, kesinlik, geniş kapsam gibi avantajlar sağlamaktadır (Bowen, 2009; Corbetta, 2003; Merriam, 1998; Yin, 1994). Çalışmada Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği ile İngilizce Dersi Öğretim Programları karşılaştırmalı olarak incelenmesi ve analiz edilmesi hedeflendiği için doküman analiz yöntemi tercih edilmiştir.

3.2. Veri Toplama Aracı

Çalışmada doküman analizi yöntemi kullanıldığından dolayı veri toplama aracı olarak yazılı dokümanlardan faydalanılmıştır. Veri olarak Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği ile İngilizce Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) ve Ortaöğretim İngilizce Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı kullanılmıştır. Mezkûr yönetmeliğe (<https://www.mevzuat.gov.tr/>) internet adresinden, ilgili öğretim programlarına da (<https://mufredat.meb.gov.tr/>) internet adresinden ulaşılmıştır. Öğretim programları, MEB Yabancı Dil Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretiminin

Amacı ve Programlar başlıklı ikinci bölümünde yer alan ve yabancı dil eğitimi ve öğretiminin amacını düzenleyen beşinci maddesi, öğretim programlarının özelliklerini belirten altıncı maddesi ve uygulamaları düzenleyen yedinci maddesi ile karşılaştırılarak incelenmiştir. Mevcut çalışma doküman analizi yöntemi ile yapılmış olması nedeniyle etik kurul onayı gerekmemektedir.

3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin toplanmasında doküman analizi yöntemi kullanılmış ve veriler (<https://www.mevzuat.gov.tr/>) ile (<https://mufredat.meb.gov.tr/>) internet adreslerinde alınmıştır. Doküman analizi yönteminde veri analizi, dokümanın belirlenmesi ve elde edilmesi ile başlamaktadır (Kıral, 2020). Doküman analiz süreci planlama, veri toplama, verilerin güvenilirliğini sorgulama ve verileri analiz etme aşamalarından oluşmaktadır (O'leary, 2017). Öte yandan Forster (1994) bu süreci dokümana ulaşma, orijinalliği kontrol etme, kodlama, veriyi analiz etme ve kullanma şeklinde sıralamaktadır. Verilerin analizindeki bu farklı aşamalar araştırma problemine, amacına, kapsamına ve elde edilen veriye göre yeniden yorumlanabilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Mevcut çalışmada kullanılan öğretim programları ile yürürlükte bulunan yönetmelikteki ilgili maddeler karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. MEB Yabancı Dil Eğitim ve Öğretimi Yönetmeliğinde yabancı dil derslerinin amacını, bu derslere ait programlarının özelliklerini ve bu programların uygulanışını belirten maddeler ile öğretim programlarında yer alan programların amaçları, özellikleri ve uygulama esasları karşılaştırılmıştır. Yönetmelik maddeleri ile programlarda ifade edilen amaç, özellikler ve uygulama yöntemleri arasındaki benzerlikler ve farklılıklar tespit edilerek analiz edilmiştir.

3. BULGULAR ve TARTIŞMA

Çalışmada İngilizce Öğretim Programlarının değerlendirilmesinde kullanılacak olan üç maddeden birincisi olan Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliğinin yabancı dil eğitimi ve öğretiminin amacı başlığı altında yer alan 5. maddede yer alan hüküm;

(1) Örgün, yaygın ve uzaktan öğretim kurumlarındaki yabancı dil eğitimi ve öğretiminin amacı, Millî Eğitimin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak okul ve kurumların amaç ve seviyeleri de göz önünde bulundurularak eğitim ve öğretimi yapılan yabancı dilde bireylerin;

a) Dinleme-anlama,

b) Okuma-anlama,

c) Konuşma,

ç) Yazma

becerileri kazanmalarını, öğrendiği dille iletişim kurmalarını ve yabancı dil öğretimine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktır (Resmi Gazete, 2006).

şeklindedir. İngilizce öğretim programlarının genel tanıtımında programların 1739 sayılı Temel Eğitim Kanununda belirtilen temel ilkelere göre hazırlandığı belirtilmektedir (MEB, 2018a; MEB, 2018b). Millî eğitimin genel amaç ve ilkelerine uygunluğu programın tanıtımında açıkça bildirilmektedir. Bunun yanı sıra eğitimi yapılacak olan yabancı dilde bireylerin dört temel becerileri kazanmaları ve iletişim kurmaları da yönetmelikte açıkça hüküm altına alınmıştır. Benzer şekilde İngilizce Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 2.,3.,4.,5.,6.,7. ve 8. sınıflar) incelendiğinde ilkokul seviyesi için dinleme ve konuşma; ortaokul 5. ve 6. sınıf seviyesi için dinleme, konuşma ve okuma; 7. ve 8. sınıflar için ise dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin yer aldığı açıkça görülmektedir (MEB, 2018a). Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programı (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) incelendiğinde dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerisinin tüm sınıf seviyelerinde yer aldığı açıkça belli olmaktadır (MEB, 2018b). Öğretim programlarındaki iletişimsel fonksiyonlar öğrencilerin gelişimsel özelliklerine göre sınıf seviyesinde belirlenmiş ve böylece dil becerilerini geliştirmeleri hedeflenmiştir (Körhasanoğulları ve Çam Aktaş, 2023). İlkokul seviyesinde öncelikle dinleme ve konuşma becerilerine yer verilmesi önce hedef dile maruz kalınması ve ardından konuşulması ile ilişkilidir. Krashen (1983) yeteri kadar dile maruz kalmayan kişilerin o dili konuşamayacaklarını belirtir. Dolayısıyla ilk seviye alma becerisi olan dinlemeye uzun süre maruz kalındıktan sonra ilk seviye üretim becerisi olan konuşmaya geçilmektedir (Demir, 2018). Dört temel dil becerisinin geliştirilmesi iletişimsel dil öğretimi yaklaşımının temel özelliklerinden biridir. Bu yaklaşımda dil ve iletişimi birbirine bağlayan dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin öğretimi ve geliştirilmesine önem verilir (Güneş, 2011). Sonuç olarak, dil becerilerinin öğretimi ve öğrenilen bu becerilerin günlük hayatta kullanılıp farklı alanlarda kullanılması (Güneş, 2007) hususunda programların yönetmeliğe uygun olduğu söylenebilir.

Yapılan çalışmaya esas bir diğer madde olan Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliğinin 6. maddesinde;

MADDE 6 – (1) Yabancı dil öğretim programları ile ilgili olarak;

a) İlköğretim ve ortaöğretim programlarının birbirinin devamı ve tamamlayıcı nitelikte olması esastır.

b) Eğitim araç-gereci, bilimsel ve teknolojik esaslara, yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir.

c) Zorunlu ve seçmeli yabancı dil derslerinin öğretim programları, Kurulun onayından sonra yürürlüğe konur.

ç) Okul ve kurumlarda uygulanan yabancı dil kurslarında, Kurulca yürürlüğe konan ya da zümre öğretmenlerince programlar doğrultusunda hazırlanıp il/ilçe millî eğitim müdürlüğünce onaylanan öğretim programları uygulanır (Resmi Gazete, 2006, s.1)

hükmü yer almaktadır. İlgili yönetmelik maddesi yabancı dil öğretim programlarının nasıl hazırlanıp yürürlüğe konacağını açıklamaktadır. Maddenin 1. fıkrasının (a) bendi ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde uygulanan programlarının birbirlerinin devamı ve tamamlayıcısı olacağını belirtmektedir. Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programının, İlköğretim İngilizce Dersi Öğretim Programının devamı niteliğinde olduğu programın tanıtımında açıkça yer almaktadır (MEB, 2018b, s.5). Programlarda yer alan kazanımların sınıf seviyeleri açısından incelendiğinde birbirleriyle ilişkili oldukları, tekrarlandıkları, konuların derinleştirilerek işlendiği, etkinliklerin bilinenen bilinmeyene, somuttan soyuta ve yakından uzağa ilkeleri göz önünde bulundurularak planlandığı ve ön öğrenmelerin işe koşulduğu anlaşılmaktadır (Baysal, vd., 2022). Ayrıca Ortaöğretim İngilizce dersi programının aşamalılık ve sürekliliğe uygun hazırlandığı tespit edilmiştir (Yücel, vd., 2019). Öte yandan, programlarda önceki öğrenmeler tekrar edilmiş (Bulut ve Atabey, 2016) ve bu tekrarlar sadece hatırlamaktan ziyade kazanımları genişletmektedir (Demirel, 2004). Programların devamlılık gösterdiğinin açıkça belirtilmesinin (MEB, 2018a; MEB, 2018b) yanı sıra programlar üzerinde yapılan çalışmalar da bu sürekliliği teyit etmektedir. Ortaöğretim İngilizce dersi öğretim programının ilköğretim programının devamı olduğu ve sarmal yaklaşım temelli olarak kendinden önceki programı genişleterek ele aldığı hususundan hareketle İngilizce Dersi Öğretim Programlarının mezkûr yönetmeliğin 6.maddesinin 1. fıkrasının (a) bendine uygun olduğu değerlendirilebilir.

Öte yandan, ilgili maddenin (b) bendinde İngilizce öğretim programlarının çeşitli ihtiyaçlara göre güncellenmesi gerekliliğinden söz edilmektedir. Günün koşullarına bağlı olarak bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde ders programlarının içeriklerinde, uygulanacak yöntem ve tekniklerde, derslerin sürelerinde değişikliklerin yapılması gerekmektedir (Merter, vd., 2012). Türkiye'deki İngilizce öğretim programlarındaki en önemli değişimlerden ilki 1998 yılında ilköğretimin beş yıldan sekiz yıla çıkarılmasıyla İngilizce öğretiminin ilköğretim dördüncü

sınıftan başlamasıdır (Çelik, 2019). Bu değişimle birlikçe çağın gereksinimlerine uygun olarak yabancı dil öğretimi yaşı erkene çekilmiştir. Diğer bir önemli değişim ise 8+4 eğitim sisteminden 4+4+4 şeklinde adlandırılan eğitim sistemine geçiştir. Bu değişiklikte beraber İngilizce dersleri de artık ilkokul 2. sınıftan itibaren verilmeye başlanmıştır (MEB, 2018a). Bu değişimle birlikte öğretim programlarında yaş faktörüne yönelik önemli bir değişikliğin yanı sıra 2018 yılındaki değişiklikte birlikte değerler eğitimine yönelik değişiklikler de yapılarak öğrencilerin kişisel gelişimlerini arttırmak ve dili bir iletişim aracı olarak kullanmak hedeflenmiştir (Yaman, 2018). Küreselleşen dünyada yabancı dilde iletişim becerisine sahip olmak bireylerde aranan en önemli özelliklerden biri olmuştur. Yabancı dilde etkin bir iletişim becerisine sahip olan bireyler uluslararası kariyer imkânlarına sahip olmaktadır (Çelik ve Büyükalan Filiz, 2018). İletişim becerisinin erken yaşta edinilmesi amacıyla dil öğretiminin erkene çekliliği söylenebilir. Ayrıca, Yaman (2018) tarafından belirtildiği gibi 2018 yılındaki değişiklikte İngilizce öğretim programlarında değerler eğitimi de önemli bir yer tutmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından öğrencilere aktarılması hedeflenen temel değerler arkadaşlık, adalet, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve diğerkâmlık olarak belirlenmiştir (Akbulut, vd., 2022, s.532). Maviş Sevim ve Gül (2021) tarafından yapılan çalışmada İngilizce öğretmenlerinin bu değerleri kültürleri tanıma, anlama, saygı duyma ve öğrencilere milli ve manevi değerlerin kazandırılması amacıyla gerekli gördükleri sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca günümüzde yaşanan dijitalleşmeye paralel olarak İngilizce öğretim programlarında da değişime ve dijitalleşmeyi önceleyen bir yaklaşıma gidilmiştir (Karsantik ve Yağcı, 2021). Bu değişimin neticesinde, programlarda teknoloji temelli hedef ve kazanımların yer aldığı, sınıflara etkileşimli tahtaların yerleştirilmesi ile öğretmen ve öğrencilerin sadece ders kitabına bağlı kalmalarının engellendiği, esneklik ve pratik yapma olanağının sağlandığı gibi sonuçlara ulaşılmıştır (Alemdar, 2024). Programda sürekli olarak yapılan değişimler ve alanda yapılan çalışmalar, İngilizce Öğretim Programının gelişen şartlar ve ihtiyaçlar göz önüne alınarak güncellendiği ve geliştirildiği; buna bağlı olarak da İngilizce öğretim programlarının yönetmeliğinin ilgili hükmüne uygun olduğu sonucuna varılabilir.

Öte yandan, Türkiye'deki tüm öğretim programlarında olduğu gibi yabancı dil öğretim programları da Kurul (Talim ve Terbiye Kurulu) onayı ile yürürlüğe girer. İlköğretim İngilizce Dersi Öğretim Programı da yenilenmiş ve 1 Şubat 2013 tarihinde Talim Terbiye Kurulunun 6 sayılı kararıyla 2. sınıftan itibaren İngilizce dersleri verilmeye başlanması kararlaştırılmıştır (Çelik ve Büyükalan Filiz, 2018). Akabinde, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 19.01.2018 tarihli ve 15 sayılı kararı ile İlkokul

(2-4. Sınıflar) Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu (5.-8. Sınıflar) İngilizce Dersi Öğretim Programı 2018-2019 yılından itibaren uygulanmasına karar verilmiş (TTKB, 2018a) benzer şekilde 19.01.2018 tarihli ve 40 sayılı kararı ile Ortaöğretim İngilizce Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı uygulamaya konmuştur (TTKB, 2018b). Ayrıca, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda öğrencilere yönelik olarak Destekleme ve Yetiştirme Kursları açılmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı Destekleme ve Yetiştirme Kursları e- Kılavuzuna (2024) göre bu kurslar il ve ilçe merkez komisyonlarının onayı ile açılır ve e-kurs modülü üzerinden alınan kurs onay çizelgeleri ilgili milli eğitim müdürlüğünce onaylanıp uygulanır. Bu bağlamda, İngilizce öğretim programlarının ilgili yönetmeliğin 6.maddesinin 1.fıkrasının (c) ve (ç) bentlerine de uygun olduğu sonucuna varılabilir. Yapılan çalışmada, Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliğinin 6. maddesine göre yapılan incelemede İlköğretim ve Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programlarının ilgili maddede yer alan hükümlere uygun olduğu sonucuna varılabilir.

Çalışmada ele alınan son madde olan 7. maddesinde ise;

MADDE 7 – (1) Örgün, yaygın ve uzaktan öğretim kurumlarındaki yabancı dil eğitim ve öğretimi uygulamalarında dikkate alınacak esaslar şunlardır:

a) İlköğretim kurumlarında;

1) 4 üncü sınıftan itibaren zorunlu yabancı dil derslerine yer verilir. Aynı sınıftan itibaren zorunlu yabancı dil derslerinin takviyesi amacıyla ya da ikinci yabancı dil dersi olarak seçmeli yabancı dil derslerine de yer verilebilir.

2) Tüm sınıflarda ders saatleri dışında öğrencilerin seviyelerine uygun olarak yabancı dil yetiştirici kurs programları uygulanabilir.

b) Ortaöğretim kurumlarında;

1) İlköğretimdeki yabancı dil ders programlarının devamı olarak zorunlu birinci ve Kurulca uygun görülen okullarda zorunlu ikinci yabancı dil derslerine yer verilir. Ayrıca zorunlu yabancı dil derslerinin takviyesi amacıyla seçmeli yabancı dil derslerine de yer verilebilir.

2) Okul türü ve sınıflara göre yabancı dil ders saatlerinin sayısına Kurulca karar verilir.

3) Tüm sınıflarda ders saatleri dışında öğrencilerin seviyelerine uygun olarak yabancı dil yetiştirici kurs programları uygulanabilir.

c) Yaygın eğitim kurumlarında;

1) Yaşam boyu eğitimi de destekleyecek şekilde değişik ihtiyaç alanlarına ve yaş gruplarına cevap vermek üzere çeşitli kademelerde yabancı dil kursları açılabilir.

2) (Değişik:R.G.-4/3/2009-27159) 8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında yabancı dil kursları açılabilir.

3) Kurslar, birbirini izleyen programlar şeklinde düzenlenebileceği gibi özel amaçlı bağımsız programlar şeklinde de düzenlenebilir. Kademeli olarak da düzenlenecek yabancı dil kurslarında gerektiğinde ve ihtiyaç hâlinde kişilerin seviyeleri tespit edilir. Örgün eğitim yoluyla aldıkları yabancı dil bilgileri, uzaktan ve yaygın yabancı dil öğretimi kurslarının ilgili kademelerindeki programlarla karşılaştırılarak uygunluğu belirlenir. Bu uygunluk doğrultusunda kursiyerler, ilgili kademede eğitime başlatılır. (Resmi Gazete, 2006, s.2)

hükmü yer almaktadır. İlgili yönetmelik maddesinin 1.fikrasının (a) bendinin birinci alt bendinde dördüncü sınıftan itibaren zorunlu yabancı dil derslerini verileceği belirtilmekte ayrıca aynı sınıftan itibariyle aynı yabancı dil dersinin takviye amacıyla ya da ikinci bir yabancı dilin seçmeli olarak verilebileceği kayıt altına alınmıştır. Oysa Türkiye’de Talim ve Terbiye Kurulunun 01.02.2013 tarihli ve 6 sayılı kararı ile İngilizce dersi ilkökul ikinci sınıftan itibaren verilmeye başlanmıştır (TTKB, 2013). Ekuş ve Babayiğit (2013) tarafından yapılan bir çalışmada ilkökul ikinci sınıf seviyesinden itibaren İngilizce dersinin verilmemesi öğrenciler için faydalı olduğu hatta ders saatinin artırılması gerektiği sonucuna varılmıştır. İngilizce dersinin ikinci sınıftan başlamasıyla öğrencilerin dört temel dil becerilerini öğrenirken iletişimsel becerileri ön plana çıkarmaktır (Ersan, 2018). Erken yaşta dil öğretimi aynı zamanda dilin doğal edinim sürecini de desteklemektedir (Akdeniz ve Gelmez Burakgazi, 2020). Ayrıca erken yaşta yabancı dil eğitimine başlayan bireylerin ileriki yaşamlarında dil öğrenimi konusunda daha istekli oldukları tespit edilmiştir (Hashemi ve Azizinezgad, 2011). İngilizce dersinin ilkökul ikinci sınıftan itibaren okutulmasıyla sözlü iletişim becerisine verilen önem artmış ayrıca öğrencilerin istekliliğini arttırmak hedeflenmiştir (Işık ve Semerci, 2016). Çocukların öğrenme kaygılarının düşük olması da erken yaşta yabancı dil öğrenmeyi kolaylaştıran bir etkidir (Bür ve Aycan, 2013). Tüm bu değerlendirmeler neticesinde yabancı dil öğrenmeye erken yaşta başlamanın daha faydalı sonuçlar vereceği sonucuna varılabilir. Millî Eğitim Bakanlığı da yabancı dil eğitimini ikinci sınıfta başlatarak bahsedilen bu faydalara ulaşmayı hedeflemektedir. Ancak, bu konuda Talim ve Terbiye Kurulunun kararı olmasına rağmen halen yürürlükte olan yönetmelik yabancı dil eğitiminin dördüncü sınıftan itibaren verileceğini hükme bağlamıştır. Bu yönüyle İlkokul ve Ortaokul İngilizce Dersi Öğretim

Programlarının MEB Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliğine aykırı olduğu ve pozitif hukuk kuralları ile normlar hiyerarşisine göre ilkökul ikinci ve üçüncü sınıf öğretim programlarının yargı mercileri tarafından iptali gerekir. Ancak pedagojik açıdan incelendiğinde yabancı dil eğitimine ne kadar erken yaşta başlanırsa o kadar faydalı sonuçlar elde edileceği sonucuna varılabilir (Onursal, 2019, s.50). Yabancı dil bilmenin öneminin arttığı hızlı değişim çağında erken yaşta İngilizce dersinin yasal zeminin sağlanması açısından ilgili yönetmelik maddesinin uygulamayla uyumlu bir şekilde değiştirilmesinin hatta alandaki çalışmalar dikkate alınarak ve eldeki imkânlar doğrultusunda birinci sınıftan başlatılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir. Aynı hükmün devamında zorunlu yabancı dil dersinin yanı sıra dördüncü sınıf seviyesinden itibaren zorunlu dersin takviyesin amacıyla ya da ikinci bir yabancı dilin seçmeli olarak da verilebileceğinden söz edilmektedir. Bu doğrultuda Talim ve Terbiye Kurulunun 05.09.2013 tarihli ve 115 sayılı kararı ile İlköğretim Kurumları (İlkokullar ve Ortaokullar) Almanca Dersi (2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı; 13.06.2018 tarihli ve 85 sayılı kararı ile Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Çince Dersi (5-8. Sınıflar) Öğretim Programı; 05.09.2016 tarihli ve 116 sayılı kararı ile İlköğretim Kurumları (İlkokullar ve Ortaokullar) Fransızca Dersi (2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı; 26.04.1999 tarihli ve 37 sayılı kararı ile İlköğretim Okulu 4,5,6,7 ve 8'inci Sınıf Yabancı Dil (İtalyanca) Öğretim Programı ayrıca yedi adet de farklı dillere ait olmaz üzere yaşayan diller ve lehçeler öğretim programları mevcuttur. Öte yandan, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından yayınlanan haftalık ders çizelgesinde de zorunlu yabancı dil dersine ilaveten ortaokul seviyesinden itibaren seçmeli yabancı dil ve/veya yaşayan dil ve lehçeler dersinin de alınması mümkündür (TTKB, 2023a). Sonuç olarak, seçmeli dersler ile ilgili Talim ve Terbiye Kurulu Kararları ve ilgili derslerin öğretim programlarının yönetmeliğe uygun olduğu söylenebilir. Diğer alt bentte ise ders saatleri dışında yabancı dil yetiştirici kurs programlarının açılacağı kararı yer almaktadır. Bakanlığın 2023 yılında yayınladığı Destekleme ve Yetiştirme Kursları e- Kılavuzuna göre Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının sadece 8, 11, 12 ve Mezun öğrenci gruplarına yönelik olmasına karar verilmiştir (MEB, 2023). Bu kurs programlarında da yabancı dil dersi yer almaktadır. Ancak daha önceki yıllarda tüm sınıf seviyelerine yönelik açılan kurslar da bulunmaktaydı ve bu kurslarda yabancı dil dersi yer almaktaydı (MEB, 2022). Dolayısıyla ilgili yönetmelik maddesi bir zorunluluktan ziyade bir izin belirtmektedir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde kurslar ile ilgili uygulamanın da mevcut çalışmadaki yönetmeliğe uygun olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Mezkûr yönetmeliğin 7. Maddesinin 1. Fıkrasının (b) bendinin 1.alt bendinde ortaöğretim kurumlarında ilköğretimin devamı olarak zorunlu birinci yabancı dilin öğretilceğinden bahsetmektedir. Bu husus yönetmeliğin 6. Maddesinin 1.fıkrasının (a) bendinde de ele alındığından ötürü yukarıda tartışılmış ve yönetmeliğe uygun görülmüştür. Ortaöğretim kurumlarında, ilköğretimin devamı olacak şekilde İngilizce dersi zorunlu birinci yabancı dil olarak okutulmaktadır. Bununla birlikte, Anadolu liselerinde zorunlu ikinci yabancı dil dersi ortak dersler içerisinde yer alırken 2023-2024 eğitim ve öğretim yılından itibaren kademeli olarak zorunlu ders statüsünden çıkarılmış ve insan, toplum ve bilim kategorisinde seçmeli ders olarak okutulmaya başlanmıştır (TTKB, 2023b). Ancak hazırlık sınıfı bulunan Anadolu liseleri ve sosyal bilimler liselerinde zorunlu yabancı dil dersi okutulmaya devam etmektedir (TTKB, 2023b). Bu husus ve devamında zorunlu yabancı dilin takviyesi amacıyla seçmeli derslerin olması hususu da yine kurul kararıyla olmaktadır ve bu da yürürlükteki yönetmelik hükmüne uygundur. Öte yandan ortaöğretim kurumlarında okutulacak ders saatleri de yine Talim ve Terbiye Kurulu kararı ile belirlenmektedir (TTKB, 2023b). Tüm sınıf seviyelerinde yabancı dil kursunun açılabilmesi de tıpkı ilköğretim kurumlarında olduğu gibi destekleme ve yetiştirme kursları aracılığıyla yapılmakta ve 2023 yılındaki düzenleme öncesi tüm sınıf seviyelerinde uygulanmaktaydı. (MEB, 2023). İlköğretim kurumlarında olduğu gibi ortaöğretimde de kursların açılması bir zorunluluk değil ancak izin verme şeklindedir. Bu yönüyle değerlendirildiğinde yabancı dil kurslarının açılabilmesi ve yabancı dil ders saatlerinin belirlenme yönteminin de bu çalışmada ele alınan yönetmeliğe uygun olduğu söylenebilir.

Yabancı dil derslerinin yaygın eğitim kurumlarında verilmesi ile ilgili 7.maddenin 1.fıkrasının (c) bendinde yer alan 1. alt bentte yaşam boyu eğitimi destekleyecek şekilde çeşitli alanlarda, yaş gruplarında yabancı ve seviyelerde dil eğitiminin verilebileceği belirtilmektedir. Yaygın eğitim bireylerin gönüllü olarak bilgi ve becerilerini geliştirecekleri ya da yeni beceriler edinecekleri eğitim kurumlarıdır (Karakuş Yıldız ve Taş, 2023). Yaygın eğitim kavramı çoğu kez yetişkin eğitimi, halk eğitim, yaşam boyu eğitim gibi kavramlarla birlikte ifade edilmektedir (Geray, 2002; Güler, 2004). Yaygın eğitim kurumlarının sosyal, siyasal veya ekonomik sebeplerle ortaya çıkan sorunların giderilmesinde önemli bir yere sahiptir (Kurt, 2000). Yaygın eğitim kurumlarında çağın ihtiyaçlarına uygun olarak pek çok eğitim verilmektedir ve yabancı dil eğitimi de bunlardan biridir ve en çok talep gören ilk on kurs içerisinde yer almaktadır (HBÖGM, 2022). Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nün e-yaygın kurs sayfasında İngilizce ile ilgili olarak farklı seviye ve sürelerde 38 farklı kurs programı bulunmaktadır (HBÖGM, 2024.). Ayrıca farklı dil ve lehçelerde de pek çok program bulunmaktadır (HBÖGM,

2021). Öte yandan, 5580 sayılı kanun kapsamında açılan çeşitli eğitim kurumlarının da uygulayabileceği 39 kurs programı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'nün web sayfasında yer almaktadır (ÖÖKGM, 2024). Yaygın eğitim kurslarının yapısı ve modüler şeklide ilerlemesi ile özel öğretim kurumları içerisinde yer alan sosyal etkinlik ve gelişim merkezleri ve kişisel gelişim kurslarında da çeşitli yaş gruplarına yönelik farklı seviyelerde yabancı dil eğitimlerinin verildiği göz önüne alındığında, uygulamanın Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliğinin 7.maddesinin 1.fikrasının (c) bendinde yer alan alt bentlere uygun olduğu söylenebilir.

Türkiye'de uygulanmakta olan başta İngilizce Dersi Öğretim Programı (2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) ile Ortaöğretim İngilizce Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı olmak üzere Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne ve Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğüne bağlı yaygın eğitim kurumlarında okutulan yabancı dil öğretim programlarının genel anlamıyla Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliğine uygun olduğu söylenebilir. Hâlihazırdaki çalışmada tespit edilen en dikkat çekici uyumsuzluk yönetmelikte zorunlu yabancı dil eğitiminin dördüncü sınıftan itibaren başlayacağı açık hükmüne rağmen zorunlu yabancı dil eğitiminin ikinci sınıfta başlamasıdır. Bu konuda da uygulamanın çağın gereksinimlerine uygun olduğu ve ilgili yönetmelik hükmünün bu doğrultuda değiştirilmesinin uygun olacağı söylenebilir.

SONUÇ

İlkokul, ortaokul ve ortaöğretim kurumlarında uygulanan İngilizce öğretim programlarının Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliği bağlamında incelenen çalışmada, programların yönetmelikte belirtilen dört temel dil becerisini geliştirici özellikte olma, öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirici ve ilgi çekici olma; ilköğretim ve ortaöğretim İngilizce öğretim programlarının birbirinin devamı ve tamamlayıcısı olma, sürekli bir değişim ve gelişim halinde olma özelliklerini sağladığı görülmüştür. Ayrıca, uygulanan tüm öğretim programları gibi İngilizce öğretim programları da Talim ve Terbiye Kurulunun onayından sonra yürürlüğe girmektedir. Kurslarla ve ikinci yabancı dil eğitimi ile ilgili olan ve kesin hüküm bildirmek yerine izin verici nitelikte olan maddelerin de uygulandığı söylenebilir. Bu çalışmada tespit edilen en dikkat çekici uyumsuzluk ise zorunlu yabancı dil dersinin ilköğretim 4.sınıftan başlayacağını bildiren hüküm ile ilgilidir. Ülkemizde 2013 yılında alınan karar ile 2014 yılından beri zorunlu birinci yabancı dil (İngilizce) dersi ilkokul 2.sınıftan itibaren verilmektedir. Bu düzenleme öğrencilerin erken yaşta yabancı dil dersi alması açısından oldukça önemli bir adımdır (Özkan,

vd., 2016). Ancak normlar hiyerarşisi kapsamında Talim ve Terbiye Kurulunun kararı ile ilkokul 2. ve 3. sınıflara ait programların yönetmeliğe aykırı olamaması gerekmektedir. Ne var ki erken yaşta yabancı dil eğitiminin faydaları ve önemi ile ilgili çalışmalar ışığında değerlendirildiğinde ilgili kararın ve programların iptali yerine yönetmelik değişikliğinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Yapılacak bu yönetmelik değişikliğinin uygulamaya herhangi bir olumsuz etkisinin olmayacağı açıktır. Bu değişiklik ile fiiliyatta olan durumun resmiyet kazanması sağlanacaktır. İngilizce öğretim programlarının çağın gereksinimlerine göre sürekli olarak güncellenmesi ve geliştirilmesi hem çağa ayak uydurmak için hem de ilgili yönetmelik maddesine göre resmen ve hukuken bir zorunluluktur. Programların güncellenebilir ve esnek yapılarının hukuki açıdan herhangi bir engelle karşılaşmaması için eğitim ile ilgili mevzuatın da aynı esneklik ve güncellenebilirlik içinde olması gerekmektedir. Bu doğrultuda yapılacak yasal düzenleme ile Çelebi (2006) tarafından da önerildiği gibi eğitim politikalarının -mevcut çalışma açısından ise yabancı dil eğitim ve öğretim politikasının- bakana ya da görevdeki hükümete bağlı olmak yerine bilimsel temellere dayanan bir devlet politikası haline getirilmesi sağlanabilir. Sonuç olarak; çağın, bireyin ve toplumun gereksinimleri doğrultusunda güncellenen ve gerekli esnekliği sağlayan yasal metinler sayesinde hem eğitimcilerin ve eğitimle ilgili karar vericilerin işleri kolaylaştırılacak hem de uzun bürokratik süreçlerle zaman ve enerji kaybının önüne geçilecektir.

Mevcut çalışma İngilizce Dersi Öğretim Programı (2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) ve Ortaöğretim İngilizce Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programının Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliğine uygunluğu ile sınırlandırılmış olup okullarda öğretilen diğer yabancı diller çalışmanın dışında tutulmuştur. İleride yapılacak olan çalışmalarda İngilizce dışındaki yabancı dil derslerinin de yönetmeliğe uygunluğu incelenebilir. Ülkemizde ikinci yabancı dil ile ilgili araştırmalar oldukça azdır dolayısıyla ikinci yabancı dil alanında yaşanan sorunların tespiti için ulusal boyutta çalışmalar yapılmalı, ikinci yabancı dil derslerinin programları gözden geçirilmeli ve bu konudaki akademik çalışmalar artırılmalıdır (Can ve Can, 2014). Ayrıca mevcut çalışma sadece okullarda uygulanan programlar ile sınırlıdır. Yaygın eğitim kurumlarında ve okullar dışındaki özel öğretim kurumlarında İngilizce dersinin/kursunun verilmesinin yönetmelik açısından uygun olduğu çalışmada ulaşılan bir sonuçtur. Bu sebeple ilgili eğitim kurumlarındaki İngilizce öğretim programlarının da mezkûr yönetmeliğe uygunluğu incelenebilir. Yapılan çalışmada, yasal metin olarak da sadece Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliğinin 5., 6., ve 7. maddeleri incelenmiştir. Şu anda uygulamada olan Yüksek Öğretim Kurumlarında Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dille

Öğretim Yapılmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik ve üniversitelerin yabancı dil eğitimi ile ilgili çıkardıkları hususi yönetmelikler bağlamında yükseköğretim kurumlarındaki yabancı dil dersleri değerlendirilebilir ve böylece yapılması muhtemel çalışmalar yüksek öğretimi de içine alacak şekilde genişletilebilir. Bu çalışmalar sayesinde üniversitelerde yabancı dil eğitimi için sorunlara sebep olan idari, mali ve akademik yönetim bilincindeki eksikliklerin (Bayraktaroğlu, 2012) tespit edilip giderilmesi hususunda gerekli adımlar atılabilir. Son olarak çalışmamız sadece yurt içindeki mevzuat ve programlar ile sınırlıdır, yurt dışındaki durum ile ilgili olarak da benzer çalışmalar hayata geçirilebilir.

KAYNAKÇA

Agcam, S., ve Babanoğlu, M, P. (2020). Türkiye’de İngilizce Öğretim Programının Değerlendirilmesi: Beceri ve Ödev Önerileri üzerine Bir Çalışma. *Kastamonu Education Journal*, 28(1), 431-441. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.3635>

Akbulut, S., Üzüm, B., & Pesen, A. (2022). İngilizce dersi öğretim programında belirtilen temel değerler çerçevesinde 5. sınıf İngilizce dersi kitaplarının incelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(43), 528-565. <https://doi.org/10.46928/iticusbe.1050724>

Akdeniz, G. & Gelmez - Burakgazi, S. (2020). A mixed design research on foreign language learning and teaching at early ages. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 21(1), 62-86. <https://doi.org/10.17679/inuefd.644728>

Alemdar, N. (2024). *İngilizce Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre İngilizce Dersi Öğretim Programının (2., 3. ve 4. Sınıf) Dijitalleşen Çağın İhtiyaçlarına Cevap Verebilirliğinin İncelenmesi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi] Aksaray Üniversitesi.

Altunçekiç, A. (2021). Uzaktan eğitim: Öğrenci, öğretmen, teknoloji, kurum ve pedagoji. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 417- 443.

Apple, M. (2006). Language learning theories and cooperative learning techniques in the EFL classroom. *Doshisha Studies in Language and Culture*, 9 (2), 277-301.

Aslan, M., Yağızal, K., Aydın, F. & Yağızal Ö. (2023). 9. sınıf İngilizce öğretim programının değerlendirilmesi, *Trakya Eğitim Dergisi*, 13(2), 1219-1233.

Aslan, E., & Bağçeçi, B. (2024). İngilizce Öğretmenlerinin Ortaöğretim İngilizce Öğretim Programı Hakkındaki Görüşleri. *EKEV Akademi Dergisi*(97), 129-146. <https://doi.org/10.17753/sosekev.1286172>

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.

Bayraktaroğlu, S. (2012).Neden Yabancı Dil Eğitiminde Başarılı Olamıyoruz? Türkiye’de Yabancı Dil Eğitiminde Eğilim Ne Olmalı? 1. Yabancı Dil Eğitimi Çalıştayı Bildirileri, 12-13 Kasım 2012.Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 2014.

Baysal,H., Yedigöz Kara, Z. & T. Bümen, N. (2022). İngilizce Dersi Öğretim Programlarında Kaynaşıklık: Temel Eğitimden Ortaöğretime Sistematik bir Analiz. *Eğitim ve Bilim*, 47(209). <https://doi.org/10.15390/EB.2022.10735>

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.

Bulut, İ. & Atabey, E. (2016). An evaluation of the effectiveness of the primary school 2nd grade English language curriculum in practice, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 17(3), 257-280. <https://doi.org/10.17679/inuefd.17366404>

Bür, B. ve Aycan, A. (2013). Birinci Yabancı Dil Olarak Öğrenilen İngilizcenin İkinci Yabancı Dil Olarak Fransızcanın Öğrenim Sürecine Etkisi. *Turkish Studies*, 8 (10), 193- 207.

Büyükkaragöz, S. (1997). *Program Geliştirme. "Kaynak Metinler"*. 2. Baskı.

Can, E., & Can, C. I. (2014). Türkiye’de İkinci Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 43-63.

Corbetta, P. (2003). *Social research: Theory, methods and techniques*. Thousand Oaks: Sage.

Corbin, J. & Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Thousand Oaks: Sage.

Council of Europe (2001). *Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge University Press.

Çelebi, M. D. (2006). Türkiye’de Anadili Eğitimi ve Yabancı Dil Öğretimi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(21), 285-307.

Çelik, Ş. N. (2019). *Türkiye’de Uygulana İngilizce Öğretmenliği Lisans Eğitim Programının Öğrenci, Öğretim Elemanı ve İngilizce Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi] Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Çelik, K. & Büyükalan-Filiz, S.(2018). Ortaöğretim İngilizce dersi öğretim programının (2014) Eisner modeline göre değerlendirilmesi. *JRES*, 5(1), 50-67.

Demir, T. (2018). Türkçenin Ana Dili Olarak Ediniminden Yabancı Dil Olarak Öğretimine Yöntem Çıkarımı. *Uluslar arası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 1(2), 117-124.

Demirel, Ö. (2004). *Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara: Pegem.

Demirel, Ö. (2012). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*. (18.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Demirtaş, Z. (2017). Eğitimde Program Değerlendirme Yaklaşımlarına Genel Bir Bakış. *Sakarya University Journal of Education*, 7(4-özel sayı), 756-768.

Direkçi, B., & Yavuz, M. (2018). 1-8. Sınıflar Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarının sarmal programlama yaklaşımı açısından incelenmesi, *Journal Of Turkish Studies*, 13(27), 583–599. <https://doi.org/10.7827/Turkishstudies.14505>

Doll, R.C. (1996). *Curriculum Improvement. "Decision Making and Process"*. Allyn&Bacon Company. 9th. Ed.

Eküş, B. & Babayiğit, Ö. (2013) İlkokul 2. Sınıftan İtibaren Yabancı Dil Eğitimi Verilmesine İlişkin Sınıf ve İngilizce Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi, *Researcher*, 1(1), 40–49.

Erden, M. (1998). *Eğitimde Program Değerlendirme* (3. Baskı). İstanbul: Anı Yayıncılık.

Erişen, Y. (1998). Program Geliştirme Modelleri Üzerine Bir İnceleme. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 13(13), 79-97.

Erol, T. ve Kavruk, H. (2021). Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarının yenilenmiş Bloom taksonomisine göre sınıflandırılması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(4), 1421-1442. <https://doi.org/10.16916/aded.937926>

Erarslan, A. (2018) Strengths and weaknesses of Primary school English language teaching programs in Turkey: Issues Regarding Program Components. *EJAL*, 4(2). <https://doi.org/10.32601/ejal.464194>

Ertem, Z. S. (2023). Ortaöğretim İngilizce öğretim programındaki işlevler ve öğrenme çıktılarının bilişsel düzeylerinin değerlendirilmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (32), 1402-1418. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1253217>

Forster, N. (1994). *The analysis of company documentation*. C. Cassell & G. Symon (Ed.) içinde, *Qualitative methods in organizational research, a practical guide* (s. 147-166). SAGE publication.

Geray, C. (2002). *Halk Eğitimi*. İmaj Yayınevi.

Güler, B. (2004). *Avrupa Birliğinin Yetişkin Eğitimi Programı Grundtving Çerçevesinde Halk Kütüphanelerinin Yeri ve Önemi*. [Yüksek Lisans Tezi]Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Güneş, F. (2007). *Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma*, Nobel Yayınları.

Güneş, F. (2011). Dil öğretim yaklaşımları ve Türkçe öğretimindeki uygulamalar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 123-148.

Hashemi, M. ve Azizinezhad, M. (2011). Teaching English To Children: A Unique, Challenging Experience For Teachers, Effective Teaching Ideas . *Procedia Social and Behavioral Sciences*, (30), 2083- 2087.

Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü (2021). Kurs Programı Onayı. Ankara. <https://e-yaygin.meb.gov.tr/download.ashx?fileID=5323>

Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü. (2022). 2021 İzleme ve değerlendirme raporu. Ankara. https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_04/15173151_HBOGM_Yzleme_ve_DeYerlendirme_Raporu-2021.pdf

Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü (2024). e-yaygın. meb.gov.tr. Erişim Eylül 23, 2024, <https://e-yaygin.meb.gov.tr/pagePrograms.aspx>

Işık, İ., & Semerci, N. (2016). İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerine İngilizce Kelime Öğretiminde Eğitsel Oyunların Akademik Başarıya Etkisi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 787-804.

Kalender, B., & Baysal, Z. N. (2021). Öğretim Programı ve Ders Kitaplarının Program Öğelerinin Uyumunu Açısından İncelenmesi: Hayat

Millî Eğitim Bakanlığı... The Meric Journal Cilt:8 Sayı:3 Yıl:2024
Bilgisi Örneği. Bogazici University Journal of Education, 38(2), 75-96.
<https://doi.org/10.52597/buje.990925>

Kandemir, A., & Tok, Ş. (2017). İlkokul 2. Sınıf İngilizce Öğretim Programının Katılımcı Odaklı Program Değerlendirme Yaklaşımıyla Değerlendirilmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 46(215), 27-67.

Karakuş Yıldız, B., & Taş, A. (2023). Hayat Boyu Öğrenmeye Katılımın Yaygın Eğitim Kursları Bağlamında İncelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 52(239), 2335-2356. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.1130974>

Karsantık, Y., & Yağcı, E. (2021). Türkiye’de İngilizce Dersi Öğretim Programlarındaki Değişim Üzerine Araştırmalar: Bir Meta-Sentez Çalışması. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(32), 625-654. <https://doi.org/10.35675/befdergi.789014>

Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.

Kızılkaya, H. (2021). Program Geliştirme Çalışmaları Üzerine Bir Değerlendirme: İngiltere Ulusal Programı. *Turkish Journal of Educational Studies*, 8(1), 68-84. <https://doi.org/10.33907/turkjes.762920>

Klenke, K. (2016). *Qualitative research in the study of leadership*. Emerald Group Publishing Limited.

Klenowski, V. (2010). *Curriculum evaluation: Approaches and methodologies*. International Encyclopedia of Education. Elsevier Ltd.

Körhasanoğulları, N. & Çam Aktaş, B. (2023). İlköğretim İngilizce ders kitaplarında iletişimsel dil yaklaşımı, *Trakya Eğitim Dergisi*, 13(1), 79-98.

Krashen, S. D. (1983), *The natural approach: language acquisition in the classroom / Stephen D. Krashen and Tracy D. Terrell*. Pergamon Press; Alemany Press.

Kurt, İ. (2000). *Yetişkin Eğitimi*. Nobel Yayın Dağıtım.

Maviş Sevim, F.Ö. & Gül, S. (2021). 5.Sınıf İngilizce ders kitabında yer alan değerler ve İngilizce öğretmenlerinin değerler eğitimi konusundaki görüşleri. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 19 (42), s.187-226 <https://doi.org/10.34234/ded.958187>

Memduhoğlu, H. B., Çiftçi, S. ve Özok, H. İ. (2014). İşbirlikli öğrenmenin yabancı dil öğretimindeki önemine ilişkin öğretmen görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 1-14.

Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research. A guide to design and implementation*. John Wiley-Sons.

Merter, F., Kartal, Ş., & Çağlar, İ. (2012). Ortaöğretim İngilizce Dersi Yeni Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23), 43-58.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). Sıkça Sorulan Sorular. Millî Eğitim Bakanlığı Öğretim Programları İzleme ve Değerlendirme Sistemi. Erişim Eylül 20, 2024, <https://mufredat.meb.gov.tr/SSS.aspx>

MEB (Millî Eğitim Bakanlığı). (2018a). İlköğretim kurumları (ilkokullar ve ortaokullar) İngilizce dersi öğretim programı. Ankara. <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx?islem=1&kno=214>

MEB (Millî Eğitim Bakanlığı). (2018b). Ortaöğretim İngilizce dersi öğretim programı. Ankara. <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=342>

Millî Eğitim Bakanlığı. (2022). Destekleme ve Yetiştirme e-Kılavuzu. https://e-kurs.meb.gov.tr/Dosya/2022_klavuz.pdf adresinden erişilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2023). Destekleme ve Yetiştirme e-Kılavuzu. https://aaal.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/06/25/123132/dosyalar/2023_09/01124438_2023-2024-egitim-ogretim-yili-DYK-Kilavuzu.pdf adresinden erişilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2024). Destekleme ve Yetiştirme e-Kılavuzu. https://e-kurs.meb.gov.tr/Dosya/2024_2025_DYK_Kilavuzu.pdf adresinden erişilmiştir.

Morgan, D. L. (1996). *Focus groups as qualitative research (C. 16)*. Sage publications.

Nation, I. S. P. & Macalister, John (2010). *Language Curriculum Design*. Routledge.

Onursal, İ. (2019). Yabancı Dil Öğretimi/Öğreniminde Yaş Etkeni Üzerine Bir Değerlendirme. *Dil Dergisi*, 170(1), 38-51. <https://doi.org/10.33690/dilder.528966>

O'Leary, Z. (2017). *The essential guide to doing your research project*. SAGE Publications Inc.

Özdemir, S.M. (2009). Eğitimde Program Değerlendirme ve Türkiye'de Eğitim Programlarını Değerlendirme Çalışmalarının İncelenmesi (ss.126-149). *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 126-149.

Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü (t.y.).Yabancı Diller Programları. Erişim Eylül 23, 2019. <https://ookgm.meb.gov.tr/programlar.php>

Özkan, E. S., Karataş, İ. H. & Gülşen, C. (2016). Türkiye’de 2003-2013 Yılları Arasında Uygulanan Yabancı Dil Eğitimi Politikalarının Analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 245-254.

Resmi Gazete (2006). *Milli Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliği*.31.05.2006 tarihli ve 26184 sayılı Resmi Gazete.

TTKB (Talim ve Terbiye Kulu Başkanlığı). (2013). *İlköğretim kurumları (İlkokullar ve Ortaokullar) İngilizce dersi (2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı*. <https://ttkb.meb.gov.tr/www/gecmisten-gunumuze-kurul-kararlari/icerik/152> .

TTKB (Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı). (2018a). İlkokul (2-4. Sınıflar) Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu (5.-8. Sınıflar) İngilizce Dersi Öğretim Programı. <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=327>

TTKB (Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı). (2018b). Ortaöğretim İngilizce Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı. <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=342>

TTKB (Talim ve Terbiye Kulu Başkanlığı). (2023a). *İlköğretim Kurumları (İlkokul ve Ortaokul) Haftalık Ders Çizelgesi*. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_09/14104730_2023-43_Temel_Egitim_Ylkokul_Ortaokul.pdf

TTKB (Talim ve Terbiye Kulu Başkanlığı). (2023b). *Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgesi*. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_09/14104459_2023-37_Ortaogretim_Kurumlari.pdf

Uygur, M., E. & Bayındır, Z., N. (2022). 2019 Türkçe dersi öğretim programının program geliştirme basamaklarına göre incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Öğretimi Araştırmaları Dergisi (UTÖAD)*, 2(2), 222-245. <http://dx.doi.org/10.478347/utoad.48>

Wach, E. (2013). *Learning about qualitative document analysis*.

Yaman, İ. (2018). 2006 ve 2018 İngilizce Öğretmenliği Lisans Programları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme. *EKEV Akademi Dergisi*(76), 149-164.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yin, R. K. (1994). *Case study research: Design and methods*. Thousand Oaks: Sage

Yücel, E., Dimici, K., Yıldız, B., Bümen, N. (2017). Son 15 Yılda Yayımlanan İlk ve Ortaöğretim İngilizce Dersi Öğretim Programları Üzerine Bir Analiz. *Ege Eğitim Dergisi*, 18(2), 702-737. <https://doi.org/10.12984/egeefd.305922>